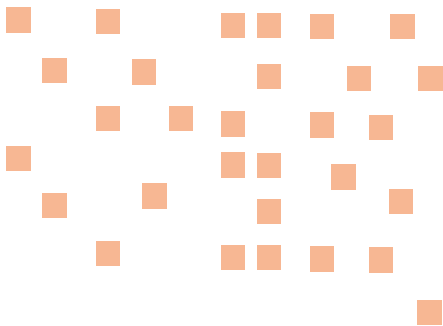

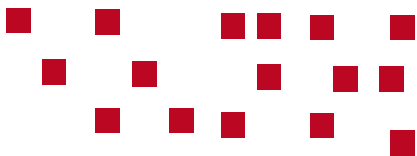
NIGERIA

SYTUACJA BEZPIECZEŃSTWA

Sytuacja bezpieczeństwa i zagrożenia
dla ludności cywilnej w Nigerii.

DPU-WIKP-424/287/2026
14.05.2026

TREŚĆ ZLECENIA

Proszę o informację na temat sytuacji bezpieczeństwa w Nigerii.

INFORMACJE DEMOGRAFICZNE

LUDNOŚĆ

Populacja Nigerii liczy ponad 241 mln osób.^[1]

SKŁAD ETNICZNY

Nigeria, którą zamieszkuje 371 oficjalnie uznanych grup etnicznych posługujących się ponad 500 językami, należy do najbardziej zróżnicowanych kulturowo państw świata. Trzy największe wspólnoty etniczne – Hausa-Fulani, Joruba oraz Igbo – stanowią łącznie około 70% populacji kraju. Obok nich funkcjonuje kilka innych licznych grup, z których każda przekracza milion członków, takich jak Kanuri, Tiv czy Ibibio. Pozostałe 20% ludności tworzy ponad 300 mniejszych, często lokalnie zakorzenionych grup etnicznych.^{[2][3]}

Największe grupy etniczne to:

Lud Hausa-Fulani^[4] stanowi około 29% populacji Nigerii, co czyni ich najliczniejszą grupą etniczną w kraju. Zamieszkują oni głównie **północne stany, od Sokoto po Kano, od Katsiny po Kadunę oraz Zamfarę**. Jednocześnie język hausa, jest używany przez ponad 63 miliony osób, uwzględniając użytkowników posługujących się nim jako drugim językiem, co czyni go najpowszechniej używanym rdzennym językiem Nigerii.^[5]

Lud Joruba (około 21% populacji Nigerii), dominuje w **południowo-zachodnich stanach Lagos, Ogun, Oyo, Osun, Ondo i Ekiti**. Na długo przed okresem kolonialnym cywilizacja Jorubów koncentrowała się wokół gęsto zaludnionych miast-państw, z których każde było rządzone przez obę, czyli króla. Społeczność ta przyjęła zarówno islam, jak i chrześcijaństwo, zachowując jednocześnie tradycyjny kult Orisza, tworząc w ten sposób unikalny model pluralizmu religijnego.^[6]

Lud Igbo stanowi około 18% populacji Nigerii i zamieszkuje przede wszystkim **południowo-wschodnie stany Abia, Anambra, Ebonyi, Enugu oraz Imo**. Igbo są znani ze swojego przedsiębiorczego charakteru, zdecentralizowanej struktury politycznej

¹ Wordometer, Nigeria Population (LIVE), <https://www.worldometers.info/world-population/nigeria-population/>

² The Guardian, What are the Three Ethnic Groups in Nigeria?, 30.03.2026, <https://guardian.ng/nigerian/what-are-the-three-ethnic-groups-in-nigeria/>

³ Nigerian Embassy in Rome, Nigeria's Ethnic Diversity and Population Composition, <https://nigerianrome.org/about-nigeria/>

⁴ Od czasu wojny Fulani (1804–1808) społeczność Fulani pozostaje ściśle powiązana z Hausa w Nigerii. Wynika to w dużej mierze z małżeństw mieszanych oraz faktu, że Fulani od pokoleń żyją wśród ludności Hausa. World Atlas, Largest Ethnic Groups In Nigeria, <https://www.worldatlas.com/articles/largest-ethnic-groups-in-nigeria.html>

⁵ The Guardian, What are the Three Ethnic Groups in Nigeria?, 30.03.2026, <https://guardian.ng/nigerian/what-are-the-three-ethnic-groups-in-nigeria/>

⁶ The Guardian, What are the Three Ethnic Groups in Nigeria?, 30.03.2026, <https://guardian.ng/nigerian/what-are-the-three-ethnic-groups-in-nigeria/>

(tradycyjnie pozbawionej nadrzędnych wodzów) oraz znaczącej roli w nigeryjskim sektorze handlowym. Język igbo, również należący do rodziny nigero-kongo, obejmuje liczne dialekty, które niekiedy znacznie się od siebie różnią.^[7]

SKŁAD RELIGIJNY

Zgodnie z danymi Pew Research Center z 2015 r., około 50% ludności Nigerii stanowią muzułmanie, 48,1% chrześcijanie, natomiast około 2% należy do innych wyznań lub nie identyfikuje się z żadną grupą religijną. Wiele osób łączy praktyki islamu lub chrześcijaństwa z rdzennymi wierzeniami animistycznymi bądź tradycyjnymi praktykami religijnymi.^[8]

Islam dominuje w regionach North West i North East, choć zamieszkują je również znaczące społeczności chrześcijańskie. **Muzułmanie Ahmadi** utrzymują niewielką obecność w kilku miastach, m.in. w Lagos i Abudży. **Spółeczność szyicka** koncentruje się przede wszystkim w regionie North West.^[9]

W regionie North Central liczebność **chrześcijan i muzułmanów** jest w przybliżeniu zbliżona. Natomiast **chrześcijaństwo** stanowi religię dominującą w regionie South West, w tym w Lagos, gdzie jednak obecne są także liczne społeczności muzułmańskie.^[10]

W regionie South East większość stanowią **chrześcijanie**, w tym katolicy, anglikanie oraz metodyści. W regionie South South chrześcijanie również stanowią zdecydowaną większość, choć w obu regionach obserwuje się niewielki, lecz rosnący udział muzułmanów.^[11]

Denominacje **chrześcijaństwa ewangelikalnego** rozwijają się szczególnie dynamicznie w regionach North Central, South East, South South oraz South West.^[12]

USTRÓJ I SYTUACJA POLITYCZNA

USTRÓJ

Nigeria jest dawną kolonią Wielkiej Brytanii, która uzyskała niepodległość w 1960 r. Zgodnie z konstytucją z 1999 r. Nigeria jest republiką prezydencką, w której obowiązuje system wielopartyjnej demokracji parlamentarnej.^[13]

⁷ The Guardian, What are the Three Ethnic Groups in Nigeria?, 30.03.2026, <https://guardian.ng/nigerian/what-are-the-three-ethnic-groups-in-nigeria/>

⁸ USDOS (US Department of State), 2023 Report on International Religious Freedom: Nigeria, 26.06.2024, <https://www.state.gov/reports/2023-report-on-international-religious-freedom/nigeria/>

⁹ USDOS (US Department of State), 2023 Report on International Religious Freedom: Nigeria, 26.06.2024, <https://www.state.gov/reports/2023-report-on-international-religious-freedom/nigeria/>

¹⁰ USDOS (US Department of State), 2023 Report on International Religious Freedom: Nigeria, 26.06.2024, <https://www.state.gov/reports/2023-report-on-international-religious-freedom/nigeria/>

¹¹ USDOS (US Department of State), 2023 Report on International Religious Freedom: Nigeria, 26.06.2024, <https://www.state.gov/reports/2023-report-on-international-religious-freedom/nigeria/>

¹² USDOS (US Department of State), 2023 Report on International Religious Freedom: Nigeria, 26.06.2024, <https://www.state.gov/reports/2023-report-on-international-religious-freedom/nigeria/>

¹³ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Nigeria, Archive, 2025, <https://worldfactbookarchive.org/archive/2025/NG>

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY

Nigeria jest podzielona na 1 terytorium (Federalne Terytorium Stołeczne) oraz 36 stanów: Abia, Adamawa, Akwa Ibom, Anambra, Bauchi, Bayelsa, Benue, Borno, Cross River, Delta, Ebonyi, Edo, Ekiti, Enugu, Gombe, Imo, Jigawa, Kaduna, Kano, Katsina, Kebbi, Kogi, Kwara, Lagos, Nasarawa, Niger, Ogun, Ondo, Osun, Oyo, Plateau, Rivers, Sokoto, Taraba, Yobe, Zamfara.^[14]

Stany podzielone są na mniejsze jednostki samorządu terytorialnego (ang. Local Government Areas – LGAs), których jest łącznie 774.^[15]

Mapa. Podział administracyjny Nigerii^[16]

STRUKTURA WŁADZY

GŁOWA PAŃSTWA

Prezydent Nigerii jest zarówno szefem państwa, szefem rządu (również głównodowodzącym sił zbrojnych). Wybierany jest w wyborach powszechnych na czteroletnią kadencję. Zgodnie z konstytucją może pełnić tę funkcję dwukrotnie.^[17]

¹⁴ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Nigeria, Archive, 2025, <https://worldfactbookarchive.org/archive/2025/NG>

¹⁵ Wikipedia, Subdivisions of Nigeria, https://en.wikipedia.org/wiki/Subdivisions_of_Nigeria

¹⁶ Wikipedia, Nigeria, administrative divisions, (CC BY-SA 3.0), https://en.wikipedia.org/wiki/East_Central_State#/media/File:Nigeria_administrative_divisions_-_colored.svg

¹⁷ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Nigeria, Archive, 2025, <https://worldfactbookarchive.org/archive/2025/NG>

Od 29 maja 2023 r. prezydentem Nigerii jest **Bola TINBU**. Funkcję wiceprezydenta Nigerii pełni – od dnia 29 maja 2023 r. – **Kashim SHETTIMA**.^{[18][19]}

Kolejne wybory są planowane na luty 2027 r.^[20]

RZĄD I PREMIER

Na czele rządu stoi prezydent. Skład rządu zatwierdzany jest przez Zgromadzenie Narodowe na wniosek prezydenta.^[21]

PARLAMENT I WYBORY PARLAMENTARNE

Władza ustawodawcza w Nigerii należy do dwuizbowego Zgromadzenia Narodowego, wybieranego w wyborach powszechnych na 4-letnią kadencję. Zgromadzenie składa się z Senatu (109 mandatów, w tym po 3 z każdego stanu plus 1 z Abudży) oraz Izby Reprezentantów (360 miejsc). Członkowie obu izb wybierani są w wyborach powszechnych na 4 lata.^[22]

Ostatnie wybory parlamentarne do obu Izb odbyły się 25 lutego 2023 r. Koalicja Kongres Powszechnego Postępu (ang. **All Progressives Congress, APC**) pokonała Partię Ludowo-Demokratyczną (ang. **People`s Democratic Party, PDP**). APC zdobyła 178 miejsc w Izbie Reprezentantów, PDP zdobyła zaś 114 miejsc. Tymczasem w wyniku wyborów do Senatu APC zdobyła 59 miejsc, natomiast PDP 36.^[23]

Kolejne wybory parlamentarne zaplanowane są na 2027 r.^[24]

SYSTEM PRAWNY

Nigeria posiada skomplikowany system prawny, który jest kombinacją anglosaskiego prawa precedensowego, prawa islamskiego i tradycyjnych zwyczajów. Nigeryjskie sądy stosują w większości przepisy oparte o anglosaskie prawo precedensowe, które czasem jest zmodyfikowane zgodnie z miejscowymi tradycjami. W zdominowanych przez muzułmanów stanach (Zamfara, Kano, Katsina, Niger, Bauchi, Borno, Kaduna, Gombe, Sokoto, Jigawa, Yobe i Kebbi) stosowane jest jednak przede wszystkim prawo szariat.^[25]

¹⁸ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Nigeria, Archive, 2025, <https://worldfactbookarchive.org/archive/2025/NG>

¹⁹ Presidential Villa State House, The Leadership, <https://statehouse.gov.ng/people/>

²⁰ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Nigeria, Archive, 2025, <https://worldfactbookarchive.org/archive/2025/NG>

²¹ Serwis Rzeczypospolitej Polskiej, Nigeria, 18.05.2022, <https://www.gov.pl/web/nigeria/ie>

²² CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Nigeria, Archive, 2025, <https://worldfactbookarchive.org/archive/2025/NG>

²³ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Nigeria, Archive, 2025, <https://worldfactbookarchive.org/archive/2025/NG>

²⁴ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Nigeria, Archive, 2025, <https://worldfactbookarchive.org/archive/2025/NG>

²⁵ Serwis Rzeczypospolitej Polskiej, Nigeria, 18.05.2022, <https://www.gov.pl/web/nigeria/ie>

KARA ŚMIERCI

Nigeria jest krajem, w którym orzekana jest kara śmierci. Według ostatniego, dostępnego raportu Amnesty International, w 2024 r. wydanych zostało co najmniej 184 wyroki śmierci (w 2023 r. były to co najmniej 246). Jednocześnie nie odnotowano żadnej egzekucji. Pod koniec 2024 r. w ośrodkach detencyjnych w Nigerii przebywało co najmniej 3 484 osób skazanych na karę śmierci.^{[26][27]} Natomiast według danych marca 2025 r. liczba ta wzrosła do 3.688 osób,^[28] natomiast w październiku liczba ta wynosiła 3 500.^[29]

Według powszechnie dostępnych źródeł informacji ostatnia egzekucja została wykonana w Nigerii w 2016 r.^[30]

SYTUACJA BEZPIECZEŃSTWA

ANALIZA STATYSTYCZNA

Według danych ACLED, w kraju Nigerii w wyniku różnego rodzaju incydentów związanych z naruszeniem bezpieczeństwa zginęły łącznie: w 2023 r. 8 734 osoby (członkowie służb bezpieczeństwa, bojownicy i cywile), w 2024 r. – 9 374, natomiast do października 2025 r. w wyniku incydentów związanych z bezpieczeństwem zginęło ponad 8 436 osób (członków służb bezpieczeństwa, bojowników i cywili).^[31]

CHARAKTERYSTYKA SYTUACJI BEZPIECZEŃSTWA

Za bezpieczeństwo w Nigerii odpowiadają **Siły Zbrojne Nigerii**. Podległe Ministerstwu Spraw Wewnętrznych **Nigeryjski Korpus Bezpieczeństwa i Ochrony Ludności (Nigeria Security and Civil Defense Corps, NSCDC)** oraz podległa Ministerstwu ds. Policji **Nigeryjska Policja Federalna (Nigeria Police Force, NPF)** stanowią kluczowe elementy krajowego systemu bezpieczeństwa (2025). NSCDC jest formacją paramilitarną powołaną do wspierania sił zbrojnych w reagowaniu na zagrożenia dla bezpieczeństwa wewnętrznego, w tym ataki oraz klęski żywiołowe.^[32]

Nigeryjskie siły zbrojne odpowiadają za obronę przed agresją zewnętrzną, utrzymanie integralności terytorialnej państwa, ochronę granic, udział w międzynarodowych misjach pokojowych i innych operacjach bezpieczeństwa, tłumienie rebelii, wspieranie władz cywilnych w przywracaniu porządku, a także wykonywanie dodatkowych zadań, takich jak udzielanie pomocy humanitarnej. Główne obszary ich

²⁶ Amnesty International, **Death Sentences and Executions 2024 [ACT 50/8976/2025]**, 04.2025, <https://www.amnesty.org/en/wp-content/uploads/2025/04/ACT5089762025ENGLISH.pdf>,

²⁷ Amnesty International, **Death Sentences and Executions 2023**, 29.05.2024, <https://www.amnesty.org/en/documents/act50/7952/2024/en/>

²⁸ **The Cable, NCoS: Death row prisoners increased by 98 in six months | Some inmates awaiting trial for six years**, 13.03.2025, <https://www.thecable.ng/ncos-death-row-prisoners-increased-by-98-in-six-months-some-inmates-awaiting-trial-for-six-years>

²⁹ **The Guardian, 3,500 Nigerians await execution as stakeholders call for end to death penalty**, 11.10.2025, <https://guardian.ng/news/nigeria/metro/3500-nigerians-await-execution-as-stakeholders-call-for-end-to-death-penalty/>

³⁰ **The Guardian, 3,500 Nigerians await execution as stakeholders call for end to death penalty**, 11.10.2025, <https://guardian.ng/news/nigeria/metro/3500-nigerians-await-execution-as-stakeholders-call-for-end-to-death-penalty/>

³¹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Nigeria, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

³² CIA (Central Intelligence Agency), **The World Factbook. Nigeria, Archive**, 2025, <https://worldfactbookarchive.org/archive/2025/NG>

zaangażowania obejmują bezpieczeństwo wewnętrzne, jak również morskie. W północno-wschodniej części kraju wojsko prowadzi operacje także przeciwko nielegalnym ugrupowaniom zbrojnym, w tym przede wszystkim powiązanym z Państwem Islamskim, gdzie okresowo rozmieszczano nawet 70 tys. żołnierzy.^[33]

Ponadto w północno-zachodniej Nigerii siły zbrojne mierzą się z zagrożeniami ze strony gangów przestępczych oraz z przemocą wynikającą z długotrwałych konfliktów między rolnikami a pasterzami. Wojsko zapewnia również ochronę infrastruktury naftowej w regionie Deltę Nigru przed atakami ugrupowań zbrojnych i przestępczością. Od 2021 r. wojsko, wspólnie z innymi służbami bezpieczeństwa, jest rozmieszczane w celu tłumienia odnowionych napięć w stanie Biafra. W obszarze bezpieczeństwa morskiego priorytetem pozostają zwalczanie piractwa oraz ochrona zasobów naturalnych w Zatoce Gwinejskiej.^[34]

Nigeria jest jednym z najbardziej aktywnych państw Afryki uczestnicząc w operacjach pokojowych i stabilizacyjnych, wchodząc w skład oenzetowskich oddziałów pokojowych stacjonujących w Sudanie Południowym (UNISFA). Ponadto stanowią trzon Międzynarodowych Połączonych Sił (Multinational Joint Task Force, MNJTF), w skład których wchodzi także wojska innych państw regionu. MNJTF prowadzi operacje wojskowe przeciw nielegalnym oddziałom zbrojnym, działającym w regionie Jeziora Czad. Oddziały Poszczególnych krajów działają z reguły w granicach swoich własnych państw, jednak zdarzają się od czasu do czasu operacje transgraniczne.^[35]

INTERWENCJA STANÓW ZJEDNOCZONYCH

Na terenie Nigerii nie stacjonują żadne obce wojska, jednakże pod koniec 2025 r. miała miejsce interwencja Stanów Zjednoczonych. Dnia 25 grudnia 2025 r. Stany Zjednoczone przeprowadziły w stanie Sokoto, w północno-zachodniej Nigerii, atak raketowy z wykorzystaniem pocisków typu Tomahawk na dwa obiekty identyfikowane jako obozy Państwa Islamskiego. Dowództwo Afrykańskie Stanów Zjednoczonych (AFRICOM) poinformowało, że atak został przeprowadzony we współpracy z rządem Nigerii.^{[36][37][38][39][40]} Wywiad wskazał, że obozy były

³³ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Nigeria, Archive, 2025, <https://worldfactbookarchive.org/archive/2025/NG>

³⁴ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Nigeria, Archive, 2025, <https://worldfactbookarchive.org/archive/2025/NG>

³⁵ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Nigeria, Archive, 2025, <https://worldfactbookarchive.org/archive/2025/NG>

³⁶ CSIS (Centre for Strategic & International Studies), Why Did the United States Conduct Strikes in Nigeria?, 26.12.2025, <https://www.csis.org/analysis/why-did-united-states-conduct-strikes-nigeria>

³⁷ Bankier.pl, USA uderzają w ISIS w Nigerii. Trump: Śmiertelny atak na terrorystyczną hołotę, <https://www.bankier.pl/wiadomosc/USA-uderzaja-w-ISIS-w-Nigerii-Trump-Smiertelny-atak-na-terrorystyczna-holote-9060884.html>

³⁸ Al Jazeera, US bombs target ISIL in Nigeria: What's really going on?, 26.12.2026, <https://www.aljazeera.com/news/2025/12/26/us-bombs-target-isil-in-nigeria-whats-really-going-on>

³⁹ The New Humanitarian,

⁴⁰ United States Africa Command, U.S. Africa Command Conducts Strike against ISIS in Nigeria, 25.12.2026, <https://www.africom.mil/pressrelease/36158/us-africa-command-conducts-strike-against-isis-in-nigeria>

wykorzystywane przez PI współpracujące z lokalnymi oddziałami zwanymi **Lakurawa** w celu planowania ataków na dużą skalę w Nigerii.^{[41][42][43]}

W wyniku amerykańskich uderzeń raketowych nie odnotowano ofiar cywilnych.^[44] W pierwszym ataku zginęło natomiast około 30 bojowników. Gdy ocalali członkowie formacji zgromadzili się, aby ocenić skalę zniszczeń i udzielić pomocy rannym, w miejsce trafił drugi pocisk, powodując śmierć osób, które się tam zebrały. Łącznie szacuje się, że zginęło 155 członków bojówek Lakurawa, w tym 19, którzy początkowo odnieśli obrażenia, lecz później zmarli wskutek odniesionych ran. W tygodniu następującym po nalotach odnotowano zaginięcie około 200 bojowników Lakurawa. Doniesienia wskazują również, że grupa utraciła niemal połowę swojego bydła, stanowiącego istotne źródło dochodów oraz zaplecze logistyczne.^[45]

KONFLIKTY WEWNĘTRZNE

Na terytorium Nigerii mają miejsce liczne wewnętrzne konflikty zbrojne, o zróżnicowanym podłożu i natężeniu (o charakterze secesjonistycznym, religijnym, konflikty o zasoby, często o podłożu etnicznym lub religijnym). Dodatkowo, w kraju rozwinięta jest przestępczość pospolita.^[46] Sytuacja bezpieczeństwa szybko zmienia się, a przemoc przybiera różne i zmienne formy.^[47] W odpowiedzi na narastającą przemoc oraz ograniczoną zdolność federalnych służb bezpieczeństwa do reagowania na eskalację zagrożeń, wzrost przestępczości oraz pogarszające się bezpieczeństwo, niektóre stany Nigerii utworzyły lokalne formacje ochrony. Niemniej jednak konstytucyjna odpowiedzialność za bezpieczeństwo pozostaje w gestii rządu federalnego. W 2023 r. rząd federalny rozpoczął rozmieszczanie tysięcy tzw. „agro rangers” w 19 stanach oraz w Federalnym Terytorium Stołecznym w celu ochrony terenów rolniczych i mediacji w konfliktach, zwłaszcza na obszarach dotkniętych starciami między rolnikami a pasterzami.^[48]

Na terenie Nigerii działają różnorodne ugrupowania zbrojne. Do najbardziej znanych i zorganizowanych należą bojówki islamistyczne. Oprócz tego, działają liczne grupy nieposiadające wyraźnej struktury i niestawiające sobie żadnych celów politycznych, niezidentyfikowane ugrupowania kryminalne i zbrojne, bandy uzbrojonych pasterzy, które angażują się w lokalne konflikty, często zabijając i zastraszając ludność cywilną.^[49]

⁴¹ The New Humanitarian, Did the US military strikes in Nigeria hit the right target?, 12.01.2026, <https://www.thenewhumanitarian.org/analysis/2026/01/12/us-military-strike-nigeria-target>

⁴² US News, U.S.-Backed Airstrikes in Nigeria Hit Two ISIS-Linked Camps, Government Says, 27.12.2025, <https://www.usnews.com/news/world/articles/2025-12-27/u-s-backed-airstrikes-in-nigeria-hit-two-isis-linked-camps-government-says>

⁴³ The New Humanitarian, Did the US military strikes in Nigeria hit the right target?, 12.01.2026, <https://www.thenewhumanitarian.org/analysis/2026/01/12/us-military-strike-nigeria-target>

⁴⁴ US News, U.S.-Backed Airstrikes in Nigeria Hit Two ISIS-Linked Camps, Government Says, 27.12.2025, <https://www.usnews.com/news/world/articles/2025-12-27/u-s-backed-airstrikes-in-nigeria-hit-two-isis-linked-camps-government-says>

⁴⁵ The New Humanitarian, Did the US military strikes in Nigeria hit the right target?, 12.01.2026, <https://www.thenewhumanitarian.org/analysis/2026/01/12/us-military-strike-nigeria-target>

⁴⁶ DFAT (Australian Government - Department of Foreign Affairs and Trade), DFAT Country Information Report Nigeria, 03.12.2020, <https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/dfat-country-information-report-nigeria-3-december-2020.pdf>

⁴⁷ Premium Times, Successes, challenges of military operations across Nigeria in 2023, 21.12.2023, <https://www.premiumtimesng.com/health/health-features/653059-successes-challenges-of-military-operations-across-nigeria-in-2023.html>

⁴⁹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Nigeria, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

Lokalne oddziały samoobrony. W reakcji na niestabilną sytuację na wielu terenach, w tym szczególnie na północy, powstają **lokalne grupy samoobrony (community militias)**. Zjawisko jest konsekwencją nieefektywności miejscowych formalnych struktur bezpieczeństwa, w szczególności policji. Grupy te są szczególnie aktywne w regionach wiejskich, jednak są słabo wyszkolone i wyposażone, a także brak im właściwego nadzoru.^[50] Lokalne grupy samoobrony chronią cywili przed atakami, porwaniami, przemocą seksualną i wymuszeniami. Chronią także dobytek mieszkańców. Niekiedy angażują kobiety w swoje działania. Ich struktura, stopień zorganizowania, cele i metody działania różnią się zasadniczo, w zależności od grupy. W związku z tym coraz częściej działania lokalnych grup samoobrony prowadzą do niekontrolowanych aktów agresji, samosądów, przetrzymywania osób bez nakazu sądowego, wymuszeń, kradzieży, w tym także kradzieży pomocy humanitarnej. Grupy te zwykle nie posiadają mechanizmów rozliczania naruszeń prawa i działają w dużej mierze bezkarnie, a działania przestępcze stają się „sposobem na życie” ich członków, co prowadzi w konsekwencji do dalszej destabilizacji sytuacji bezpieczeństwa.^[51] Obecnie, lokalne bojówki etniczne są główną przyczyną niestabilności i zagrożeń bezpieczeństwa w Nigerii. Działają one głównie na północy, w stanach Zamfara, Kaduna, Niger, Katsina, Sokoto i innych.^[52] W 2023 r. w wyniku działań bojówek lokalnych i etnicznych zginęło ponad 2,3 tys. osób w 2024 r. w wyniku ich działań zginęło ponad 2,8 tys. osób, natomiast do października 2025 r. ponad 2,6 tys. osób.^[53]

Rebelia islamistyczna. W 2002 r. radykalna organizacja islamistyczna **Boko Haram**, rozpoczęła wojnę partyzancką na północy Nigerii. Organizacja dążyła do osłabienia władz Nigerii, usunięcia zachodnich wpływów z kraju, a także do ustanowienia prawa szariatu w Nigerii i całej Afryce Zachodniej. Znana była z ataków na chrześcijan. 7 marca 2015 r. przywódca Boko Haram, Abubakar Shekau, przyrzekł wierność Państwu Islamskiemu.^[54] W sierpniu 2016 r. grupa podzieliła się na 2 frakcje: **Jama'atu Ahlis Sunna Lidda'adati wal-Jihad (JAS)/Boko Haram**, kierowana przez Abubakara Shekau, oraz **Islamic State – West Africa (ISWAP)**, dowodzona przez Abu Musaba al-Barnawiego. To rozróżnienie często nie znajduje odzwierciedlenia w doniesieniach medialnych, które posługują się ogólnym określeniem „Boko Haram”.^{[55][56]}

JAS charakteryzuje się stosowaniem bardziej brutalnych metod i dokonuje systematycznych ataków zarówno na muzułmanów, jak i chrześcijan. Każdy, kto nie popiera tej grupy, jest postrzegany jako zwolennik rządu i może stać się celem. Doniesienia wskazują, że organizacja jest bardziej **aktywna w południowo-centralnej części stanu Borno**, w tym w Maiduguri, oraz **wzdłuż granicy z Kamerunem**. Posiada również bazy w **północno-zachodniej Nigerii, szczególnie w stanie Niger**.^[57]

⁵⁰ International Crisis Group, **Beyond Vigilantism: Towards Lasting Security Solutions**, 11.05.2022, <https://www.crisisgroup.org/africa/west-africa/nigeria/beyond-vigilantism-towards-lasting-security-solutions>

⁵¹ Center for Civilians in Conflict, **To Defend or Harm?: Community Militias in Borno State, Nigeria**, 12.2019, <https://civiliansinconflict.org/publications/research/to-defend-or-harm/>

⁵² ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Nigeria, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁵³ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Nigeria, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁵⁴ International Crisis Group, **After Shekau: Confronting Jihadists in Nigeria's North East**, 29.03.2022, <https://www.crisisgroup.org/africa/west-africa/nigeria/after-shekau-confronting-jihadists-nigerias-north-east>

⁵⁵ TRAC, **Islamic State West Africa (ISWA / ISWAP)**, <https://www.trackingterrorism.org/group/islamic-state-west-africa-iswa-iswap>

⁵⁶ EUAA (European Union Agency for Asylum), **COI Report - Nigeria: Country Focus**, 1.3.1. **Boko Haram, including JAS, ISWAP and Ansaru**, 11.2025, <https://www.euaa.europa.eu/country-guidance-nigeria-2021/131-boko-haram-including-jas-iswap-and-ansaru>

⁵⁷ EUAA (European Union Agency for Asylum), **COI Report - Nigeria: Country Focus**, 1.3.1. **Boko Haram, including JAS, ISWAP and Ansaru**, 11.2025, <https://www.euaa.europa.eu/country-guidance-nigeria-2021/131-boko-haram-including-jas-iswap-and-ansaru>

ISWAP (znana również jako ISIS-WA) koncentruje swoje działania na chrześcijanach oraz osobach nieprzestrzegających prawa szariatu („niewiernych”), a także na strukturach wojskowych, przedstawicielach władz i służb bezpieczeństwa, lokalnych przywódcach oraz wykonawcach kontraktów. Bastion tej frakcji znajduje się w rejonie jeziora Czad. Odnotowuje się stałą obecność grupy w lesie Alagarno. Jej wpływy rozciągają się również na północne obszary stanu Borno oraz na południe – do stanu Yobe i części południowo-centralnego Borno. ISWAP jest obecna także w okolicach Maiduguri, a jej działania sięgają północnej Adamawy.^{[58][59][60]}

W północno-zachodniej Nigerii oraz na pograniczu z Nigrem pojawiła się nowa zbrojna formacja, **Lakurawa**.^[61] Dokładne pochodzenie Lakurawy jest niejasne. Chociaż większość analityków zgadza się, że grupa ta powstała w Nigerii, w stanie Sokoto w latach 2016–2017, głównie z osób pochodzących z Mali i Nigru, teorie dotyczące ustalenia precyzyjnego pochodzenia tej grupy są sporne. Według Instytutu Studiów nad Bezpieczeństwem Afryki, powołującego się na nigeryjskie źródła bezpieczeństwa, Lakurawa powstała z połączenia malijskich Fulan powiązanych z Macina Liberation Front (obecnie wchłoniętych przez powiązaną z Al-Kaidą Jama'at Nusrat al-Islam wal-Muslimin – JNIM), oraz nigerskich milicji samoobrony, których celem była ochrona pasterzy.^[62] Grupa jest także łączona z Państwem Islamskim Prowincji Sahel (ISSP) i Prowincją Islamską Państwa Afryki Zachodniej (ISWAP).^{[63][64]}

Większość bojowników Lakurawy ma od 18 do 50 lat i mówi językiem fulfulde (używany przede wszystkim przez grupę Fulani, której członkowie są rozproszeni w całej Afryce Zachodniej), hausa i arabskim.^[65] Motywacja lub ideologia Lakurawy jest nieznaną. Jednak naukowcy, którzy rozmawiali ze społecznościami dotkniętymi przemocą, twierdzą, że grupa promuje własną wersję islamu i zmierza do utworzenia kalifatu.^[66]

Członkowie Lakurawy atakują wioski w Nigerii i Nigrze.^[67] Według powszechnie dostępnych źródeł informacji, grupa jest zaangażowana w akty terroryzmu, w tym rabunek bydła, porwania dla okupu, branie zakładników i ataki na najwyższych urzędników państwowych. Grupa została również oskarżona o zachęcanie lokalnych społeczności do lekceważenia władz.^[68]

W ramach taktyki przyciągania większej liczby zwolenników i zdobywania lokalnego wsparcia, grupa rozprawdza pieniądze, narzędzia rolnicze, nawóz, nasiona i pompy

⁵⁸ EUAA (European Union Agency for Asylum), COI Report - Nigeria: Country Focus, 1.3.1. Boko Haram, including JAS, ISWAP and Ansaru, 11.2025, <https://www.euaa.europa.eu/country-guidance-nigeria-2021/131-boko-haram-including-jas-iswap-and-ansaru>

⁵⁹ International Crisis Group, Fighting among Boko Haram Splinters Rages On, 30.05.2023, <https://www.crisisgroup.org/africa/west-africa/nigeria/fighting-among-boko-haram-splinters-rages>

⁶⁰ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), Filtry: Nigeria, Atakowani: Cywile, Atakujący: Państwo Islamskie, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁶¹ Al Jazeera, Lakurawa, the new armed group wreaking havoc on the Nigeria-Niger border, 10.01.2025, <https://www.aljazeera.com/news/2025/1/10/lakurawa-the-new-armed-group-wreaking-havoc-on-the-nigeria-niger-border>

⁶² The Soufan Centre, Lakurawa's Growing Presence in Nigeria and the Crime-Terror Nexus, 06.01.2026, <https://thesoufancenter.org/intelbrief-2026-february-6>

⁶³ The Soufan Centre, Lakurawa's Growing Presence in Nigeria and the Crime-Terror Nexus, 06.01.2026, <https://thesoufancenter.org/intelbrief-2026-february-6>

⁶⁴ UNDIR, The Lakurawa: North West Nigeria's "Newest" Threat, 2025, <https://share.google/9VQ3XAI5mZleFh8jn>

⁶⁵ Al Jazeera, Lakurawa, the new armed group wreaking havoc on the Nigeria-Niger border, 10.01.2025, <https://www.aljazeera.com/news/2025/1/10/lakurawa-the-new-armed-group-wreaking-havoc-on-the-nigeria-niger-border>

⁶⁶ Al Jazeera, Lakurawa, the new armed group wreaking havoc on the Nigeria-Niger border, 10.01.2025, <https://www.aljazeera.com/news/2025/1/10/lakurawa-the-new-armed-group-wreaking-havoc-on-the-nigeria-niger-border>

⁶⁷ Al Jazeera, Lakurawa, the new armed group wreaking havoc on the Nigeria-Niger border, 10.01.2025, <https://www.aljazeera.com/news/2025/1/10/lakurawa-the-new-armed-group-wreaking-havoc-on-the-nigeria-niger-border>

⁶⁸ BBC News, New Nigerian jihadist group declared terrorists, 24.01.2025, <https://www.bbc.com/news/articles/cqjvqe4n7gzo>

do wody. Nowi rekruci otrzymują środki pieniężne w wysokości 1 milion naira (645 \$) i około 10 000 naira (6 \$) dla lokalnych informatorów.^[69]

Władze nigeryjskie zdelegalizowały Lakurawę jako organizację terrorystyczną w styczniu 2025 r.^[70] Jednocześnie nigeryjskie wojsko poinformowało, że zidentyfikowało niektórych przywódców grupy: Abu Khadijah, Abdulrahman (Idi), Dadi Gumba, Muhammed Abu, Usman Shehu, Abu Yusuf, Musa Walia, Ibrahim Suyaka, Ba Sulhu i Idris Taklakse.^[71]

Spory o zasoby między pasterzami i rolnikami. W środkowej Nigerii (Middle Belt) przybierają na sile starcia między wędrowną ludnością pasterską i rolniczą, których bezpośrednią przyczyną są spory o ziemię. Konflikt eskaluje od 2018 r., stając się najpoważniejszym zagrożeniem dla bezpieczeństwa ludności cywilnej na znacznych obszarach Nigerii i pochłaniając więcej ofiar niż krwawa rebelia Boko Haram.^[72]

Konflikty, które na początku zdarzały się głównie w stanie Plateau, a w których uczestniczyli głównie muzułmańscy pasterze Fulani oraz chrześcijańscy rolnicy, przeniosły się także na sąsiednie stany. Jakkolwiek starcia ujawniają wielowymiarowy konflikt o podłożu etnicznym, religijnym i politycznym, u jego źródła leży rywalizacja o zasoby, ziemię i władzę. Okresowe susze i pustynnienie powodują, że pasterze tracą dostęp do pastwisk i wędrują coraz dalej na południe w poszukiwaniu trawy dla swoich stad. Na tym tle dochodzi do starć między wspólnotami pasterzy i rolników, często bardzo krwawych.^[73] W maju 2026 r., prasa donosiła o nowej fali przemocy w stanie **Taraba**, wywołanej konfliktem miejscowych plemion Tiv i Yeke, na który nałożyły się jeszcze ataki Fulanów. Region ten opuściło ponad 100 tys. osób, głównie chrześcijan.^[74]

Od 2018 r. rząd wzmocnił siły policyjne i prowadzi w regionie wojskowe operacje specjalne. Prowadzi także mediacje między wspólnotami, mające na celu wypracowanie zasad korzystania ze wspólnych zasobów.^[75]

Ruchy secesjonistyczne. Pod koniec 2015 r. doszło do ożywienia działalności separatystycznych organizacji, dążących do secesji stanów zamieszkanych przez grupę etniczną Igbo i nazywanych popularnie Biafrą. Demonstracje z udziałem ruchów secesjonistycznych, w tym przede wszystkim organizacji **Indigenous People of Biafra (IPOB)**, doprowadziły do krwawych starć ze służbami bezpieczeństwa. W związku ze wzrostem nastrojów separatystycznych, od 2017 r. wojsko nigeryjskie wprowadziło cykliczne interwencje zbrojne pod pretekstem ćwiczeń

⁶⁹ Al Jazeera, *Lakurawa, the new armed group wreaking havoc on the Nigeria-Niger border*, 10.01.2025, <https://www.aljazeera.com/news/2025/1/10/lakurawa-the-new-armed-group-wreaking-havoc-on-the-nigeria-niger-border>

⁷⁰ UNDIR, *The Lakurawa: North West Nigeria's "Newest" Threat*, 2025, <https://share.google/9VQ3XAI5mZleFh8jn>

⁷¹ Al Jazeera, *Lakurawa, the new armed group wreaking havoc on the Nigeria-Niger border*, 10.01.2025, <https://www.aljazeera.com/news/2025/1/10/lakurawa-the-new-armed-group-wreaking-havoc-on-the-nigeria-niger-border>

⁷² DFAT (Australian Government - Department of Foreign Affairs and Trade), *Nigeria – country information report*, 12.2020, <https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/dfat-country-information-report-nigeria-3-december-2020.pdf>

⁷³ International Crisis Group, *Herders against Farmers: Nigeria's Expanding Deadly Conflict*, 19.09.2017, Africa Report N°252, <http://www.refworld.org/docid/59c21a454.html>

⁷⁴ Onet, *Nigeria: ponad 100 zabitych i przeszło 200 zniszczonych kościołów w diecezji Wukari*, 12.05.2026, <https://www.onet.pl/informacje/vatican-news/nigeria-ponad-100-zabitych/e8hbbeh.0666d3f1>

⁷⁵ International Crisis Group, *Herders against Farmers: Nigeria's Expanding Deadly Conflict*, 19.09.2017, Africa Report N°252, <http://www.refworld.org/docid/59c21a454.html>

wojskowych.^{[76][77][78]} Bojówki pro-biafrańskie zwane **Eastern Security Network (ESN)** prowadzą swoje obozy w różnych lokalizacjach na terenie stanów południowych. BBC News donosi, że stosują wymuszenia i terroryzują miejscową ludność. Liderzy oddziałów starają się rozsądzać lokalne spory i angażują się w wymierzanie sprawiedliwości. Wydają także zgodę na pochówki i zawieranie małżeństw. Atakują posterunki policji, a także pojedynczych funkcjonariuszy, bez względu na ich narodowość. Wioski objęte „opieką” ESN wpadają w spiralę odwetu, gdyż policja i wojsko, w poszukiwaniu rebeliantów, dopuszczają się dalszych aktów przemocy, paląc domy cywilów.^[79]

Według bazy danych ACLED, od stycznia 2023 r. do października 2025 r. oddziały zbrojne związane z IPOB były powiązane z 131 incydentami zbrojnymi, w których zginęło 267 osób, najwięcej w stanie Imo (125 ofiar) oraz Anambra (72 ofiary).^[80]

W marcu 2025 r. wznowiono postępowanie przeciwko liderowi IPOB, Nnamdiemu Kanu, oskarżonemu o zdradę stanu oraz przestępstwa o charakterze terrorystycznym. Sprawa trafiła do nowego sędziego po tym, jak dotychczasowa sędzia wyłączyła się z jej prowadzenia w 2024 r.^[81]

Ataki na infrastrukturę transportową. W prowincjach nadmorskich, w szczególności w stanie Delta, ataki nielegalnych ugrupowań koncentrują się z kolei na niszczeniu infrastruktury transportowej i kradzieży oraz przemyśle ropy naftowej, co utrudnia władzom rozwój gospodarczy i handel międzynarodowy.^[82]

USTAWODAWSTWO SPECJALNE

Z ogólnodostępnych źródeł nie wynika, aby w kraju obowiązywało ustawodawstwo wyjątkowe. W Nigerii bardzo często ogłaszane są natomiast godziny policyjne w sytuacji zaostrzenia sytuacji bezpieczeństwa, szczególnie w stanach północnych.^[83]

W niektórych regionach kraju ogłaszane są okresowo wojskowe operacje specjalne, w celu rozwiązania najbardziej palących problemów bezpieczeństwa. W 2024 r. godzina policyjna została wprowadzona w sierpniu w stanach Kano, Jigawa, Yobe i Katsina w związku z protestami o dużej skali przeciw wzrostowi cen i kosztów życia.^[84]

⁷⁶ The Sight News, Operation Python Dance II Not Targeted At IPOB- Army, 08.09.2017, <http://thesightnews.com/2017/09/08/operation-python-dance-ii-not-targeted-at-ipob-army/>;

⁷⁷ The Guardian, Nigerian Army officially ends Operation Python Dance II, 16.10.2017, <https://guardian.ng/news/nigerian-army-officially-ends-operation-python-dance-ii/>

⁷⁸ Vanguard, Nigerian Army rename Operation Python Dance to Operation Dance for Peace, 16.10.2019, <https://www.vanguardngr.com/2019/10/army-renames-operation-python-dance-2/>

⁷⁹ BBC News, Biafra quest fuels Nigeria conflict: Too scared to marry and bury bodies, 09.01.2023, https://www.bbc.com/news/world-africa-64110852?at_medium=RSS&at_campaign=KARANGA

⁸⁰ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Peru, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁸¹ HRW (Human Rights Watch), Nigeria, Events of 2025, <https://www.hrw.org/world-report/2026/country-chapters/nigeria>

⁸² Premium Times, Successes, challenges of military operations across Nigeria in 2023, 21.12.2023, <https://www.premiumtimesng.com/health/health-features/653059-successes-challenges-of-military-operations-across-nigeria-in-2023.html>

⁸³ FCDO (UK Foreign, Commonwealth and Development Office (formerly FCO)), Nigeria Travel Advice, 01.04.2026, <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/nigeria>

⁸⁴ BBC News, Nigerians hit with 24-hour curfews amid protests, 02.08.2024, <https://www.bbc.com/news/articles/cxr2r5qrn52o>

Najnowsze doniesienia wskazują na godzinę policyjną wprowadzoną w stanie Plateau (Jos North) po atakach, do których doszło pod koniec marca 2026 r. Była to reakcja władz na atak uzbrojonych napastników w nocy 29 marca na lokal rozrywkowy w Jos, w wyniku którego – według doniesień – zginęło co najmniej 30 osób. Władze stanu Plateau wprowadziły w tym rejonie 48-godzinną godzinę policyjną.^{[85][86]}

SYTUACJA LUDNOŚCI CYWILNEJ

ANALIZA STATYSTYCZNA

Według danych ACLED, w 2023 r. w Nigerii w różnego rodzaju incydentach śmierć poniosło ponad 2,9 tys. cywilów, w 2024 r. odnotowano ponad 3,2 tys. ofiar cywilnych, zaś do października 2025 r. – ponad 3 tys.^[87]

W okresie od 10 października 2024 r. do 10 października 2025 r. w Nigerii zginęło co najmniej 3670 osób cywilnych, najwięcej – blisko 400 w Benue (534 ofiary śmiertelne), Borno – 445, Zamfara – 406, Katsina – 403. Najwięcej ofiar cywilnych spowodowały działania lokalnych bojówek samoobrony, w tym w szczególności etnicznych bojówek Zamfara, Katsina oraz Fulanów. Znaczna część tego typu ataków miała charakter celowy, skoordynowany i prowadziła do masowych morderstw oraz niszczenia całych wiosek i mienia. Wiele osób we wcześniej wymienionych stanach zginęło także z rąk niezidentyfikowanych ugrupowań zbrojnych.^[88]

ZAGROŻENIA DLA CYWILÓW ZWIĄZANE Z KONFLIKTEM ZBROJNYM

DZIAŁANIA WOJENNE

Na skutek działań sensu tj. ataków z powietrza i ostrzału artyleryjskiego w Nigerii dochodzi do śmierci ludności cywilnej.

Do ataków o największej skali należały następujące wydarzenia:

- 27 września 2024 r. nigeryjskie lotnictwo przeprowadziło nalot, zabijając 23 osoby w miejscowości Jika da Kolo w stanie Kaduna. Według strony nigeryjskiej udało się zlikwidować kryjówkę bojowników, jednak według miejscowych bomba trafiła w meczet, pełen wiernych;

⁸⁵ DW, Nigeria: Curfew in Jos area after attack near university, 30.03.2026, <https://www.dw.com/en/nigeria-curfew-in-jos-area-after-attack-near-university/a-76598006>

⁸⁶ Pulse, Bloodshed in Jos: Gunmen kill several in Plateau, government imposes Curfew as 'Christian massacre' claims Trend Online, <https://www.pulse.ng/story/jos-north-attack-curfew-2026033007043751557>

⁸⁷ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Nigeria, Atakowani: cywile, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁸⁸ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Nigeria, Atakowani: cywile, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

- 15 lutego 2025 r. wojsko przeprowadziło atak powietrzny na społeczność Yauni w Zakka (Kaduna), w wyniku którego zginęło 6 osób.^[89]
- 12 maja 2026 r. pojawiły się doniesienia o śmiertelnym uderzeniu wojska nigeryjskiego w zatłoczony targ Tumfa w północno-zachodnim stanie Zamfara. Wojsko nigeryjskie nie udzieliło dotychczas odpowiedzi na prośby o komentarz, lecz wcześniej zaprzeczało, jakoby atakowało ludność cywilną, podkreślając, że naloty są prowadzone na podstawie danych wywiadowczych i wymierzone wyłącznie w cele bojowników. W kwietniu 2026 r. w podobnym nalocie na cotygodniowy targ w miejscowości Jillii, w północno-wschodniej Nigerii, zginęło około 200 cywilów.^{[90][91]}

DZIAŁANIA PARTYZANCKIE

Działalność nielegalnych oddziałów zbrojnych o zdefiniowanych celach politycznych zanotowano w dwóch regionach Nigerii: **na północnym wschodzie** w stanach Borno, Adamawa, Yobe i Niger, gdzie aktywne są bojówki ISWAP i JAS, powstałe w wyniku rozpadu Boko Haram, a także w **stanach zamieszkałych przez grupę Igbo** (Imo, Anambra, Ebonyi, Enugu i w mniejszym stopniu Abia – południowo-wschodnia Nigeria), gdzie aktywne są secesjonistyczne oddziały **ESN/IPOB**, opowiadające się za niepodległością Biafry.^[92]

W wyniku działań **IPOB/ESN** zginęło od początku 2023 r. do października 2025 r. co najmniej 106 cywilów, głównie przypadkowych ofiar, które nie przestrzegały strajków nałożonych przez organizację lub też osób podejrzewanych o dostarczanie informacji policji.^[93]

Tymczasem w wyniku działań grup wywodzących się z **Boko Haram / ISWAP** zginęło od początku 2023 r. do października 2025 r. co najmniej 455 cywilów. Były to najczęściej działania odwetowe za różnego rodzaju czyny, postrzegane przez partyzantów jako wrogie (współpracę z władzami lub rywalizującymi grupami lub niepłacenie podatków). Czasem powodem napaści były podejrzania o czary. W stanie Borno, partyzanci podkładają również ładunki wybuchowe przy drogach, jako zasadzki na pojazdy wojskowe, ale wysadzają również przypadkowo przejeżdżające pojazdy.^[94]

Do największych tego typu ataków należały:

- 7 czerwca 2024 r. bojownicy powiązani z Boko Haram zabili 20 osób (w tym 10 młodych osób (przez dekapitację), którzy odmówili przyłączenia się do bojówki. Do zdarzenia doszło w Bassa (Niger);

⁸⁹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Nigeria, Atakujący: Siły zbrojne Nigerii, Zdarzenia: ataki powietrzne / dronami, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁹⁰ Reuters, At least 100 killed in Nigerian airstrike on Zamfara market, Amnesty says, 12.05.2026, <https://www.reuters.com/world/africa/least-100-killed-nigerian-airstrike-zamfara-market-amnesty-says-2026-05-12/>

⁹¹ DW, Nigeria airstrike kills 100 at market, Amnesty says, 12.04.2026, <https://www.dw.com/en/nigeria-airstrike-kills-100-at-market-amnesty-says/a-77135993>

⁹² ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Nigeria, Atakujący: Siły zbrojne Nigerii, Zdarzenia: ataki powietrzne / dronami, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁹³ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Nigeria, Atakowani: Cywile Atakujący: IPOB, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁹⁴ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Nigeria, Atakowani: Cywile Atakujący: Państwo Islamskie, Boko Haram, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

- Dnia 31 lipca 2024 r. zamachowiec samobójca powiązany z Boko Haram zabił 19 osób w wiosce Kawuri (Borno). 24 inne osoby zostały ranne w wyniku tego incydentu;
- ok. 24 sierpnia 2024 r. ISWAP dokonał egzekucji 69 osób przetrzymywanych w niewoli w miejscowościach Arinna Maimasallaci, Jibularam i Sabon Tumbum w stanie Borno. Wśród więźniów byli także członkowie Boko Haram. Ich egzekucja była reakcją na przegrane starcie ISWAP z Boko Haram w ostatnim czasie;
- 1 września 2024 r. bojownicy ISWAP, tworząc grupę około 50 motocyklistów, zaatakowali miasteczko Mafa w stanie Yobe, zabijając między 34 a 70 ludzi. Bojownicy oświadczyli, że atak był zemstą za dostarczanie informacji wojsku. Podpalono także wiele domów;
- 12 stycznia 2025 r. bojownicy ISWAP zaatakowali i zabili około 40 rybaków i farmerów w Tudun Leda (Borno);
- 27 kwietnia 2025 r. bojownicy Boko Haram zabili 18 rybaków oraz porwali wielu innych nad rzeką Fadana Gawruwa w prowincji DUji (Borno);
- 15 maja 2025 r. członkowie ISWAP zabili 50 rybaków i farmerów we wsi Malam Karanti (Borno);
- 19 maja 2025 r. Boko Haram zastrzelili 16 osób w wiosce Kultha (Adamawa).^[95]
- W lutym 2026 r. bojownicy Boko Haram dokonali masakry co najmniej 170 cywilów w stanie Kwara w Nigerii w północno-zachodniej Nigerii, co stanowi jeden z najkrwawszych ataków w kraju w ostatnich latach. Sprawcy byli najpewniej związani z frakcją Sadiku w ramach Boko Haram. Do ataku doszło po tym jak mieszkańcy odmówili „poddania się ekstremistom”.^{[96][97][98]} Kolejne 21 osób zostało zabitych w odrębnym ataku w mieście Katsina w północnej Nigerii, podczas którego uzbrojeni napastnicy mordowali mieszkańców, przemieszczając się od domu do domu.^[99]
- W okresie od 4 do 6 marca 2026 r. podejrzani bojownicy islamistyczni przeprowadzili atak na miasto Ngoshe w północno-wschodnim stanie Borno, porywając – według doniesień – ponad 300 cywilów, w tym kobiety i dzieci, oraz zabijając wielu innych mieszkańców. Siły zbrojne odpowiedziały na atak, wykorzystując zarówno naloty, jak i oddziały lądowe, co – zgodnie z relacjami medialnymi – doprowadziło do śmierci wielu napastników, a także cywilów, w tym lokalnych starszyzn i przywódców religijnych.^[100]
- PI ogłosiła odpowiedzialność za ataki w dniu 26 kwietnia 2026 r., w wyniku których co najmniej 30 chrześcijan zostało zabitych w dwóch społecznościach w hrabstwie

⁹⁵ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Nigeria, Atakowani: Cywile Atakujący: Państwo Islamskie, Boko Haram, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁹⁶ BBC News, Dozens of Muslims 'massacred' in Nigeria for refusing to join jihadists, says governor, 05.02.2026, <https://www.bbc.com/news/articles/ckgvllk3lx9o>

⁹⁷ Critical Threat, Ethiopia on the Brink; M23 Drone Attack; IS Attacks Niamey: Africa File, February 5, 2026, <https://www.criticalthreats.org/analysis/boko-haram-nigeria-tplf-ethiopia-red-sea-drc-m23-rwanda-isis-niger-saf-rsf-sudan-africa-file-february-5-2026>

⁹⁸ CBC, Attacks on civilians in central and northern Nigeria kill nearly 200, 04.02.2026, <https://www.cbc.ca/news/world/nigeria-attack-9.7073574>

⁹⁹ Al Jazeera, Gunmen kill nearly 200 people in Nigeria's Kwara and Katsina states, 04.02.2026, <https://www.aljazeera.com/news/2026/2/4/gunmen-kill-more-than-30-people-in-nigerias-kwara-state-authorities>

¹⁰⁰ Global Centre for the Responsibility to Protect, Nigeria, 16.03.2026, <https://www.globalr2p.org/countries/nigeria/>

Gombi w stanie Adamawa. W trakcie ataku spalądrowała lub spaliła kilka budynków – w tym kościoły, pojazdy, motocykle oraz sklepy.^[101]

DZIAŁANIA ODWETOWE

W Nigerii niekiedy odnotowuje się celowe działania odwetowe sił bezpieczeństwa Nigerii, w wyniku których ginie ludność cywilna.

- 7 marca 2024 r. żołnierze zabili około 11 cywilów podczas nalotu na Igbomoturu (południowy Ijaw, Bayelsa). Co najmniej trzy domy zostały podpalone przez żołnierzy, którzy podejrzewali, że bojownicy biorący udział w zasadzce na żołnierzy wykorzystywali ten obszar jako swoją kryjówkę. Młodzieżowa Rada Ijaw twierdziła, że zginęło ponad 40 mieszkańców.^[102]

SYTUACJA HUMANITARNA W STREFACH KONFLIKTU ZBROJNEGO

Konflikt wynikający z działania grup zbrojnych w północno-wschodniej Nigerii spowodował kryzys bezpieczeństwa, a wraz z nim przesiedlenia milionów ludzi, dewastację produkcji rolnej i innych źródeł utrzymania, odcięcie podstawowych usług.^[103] W 2025 r. 7,8 mln osób w dotkniętych konfliktami w stanach Borno, Adamawa i Yobe wymagało pomocy, w tym 1,8 mln przesiedleńców i 1,4 mln osób powracających. Do 2026 r. oceniono, że 5,9 mln jest w stanie poważnej do skrajnej potrzeby, a 5,8 mln miało zmierzyć się z ostrą niepewnością żywnościową w okresie maj-październik – w porównaniu z 4,6 mln rok wcześniej.^[104]

Brak bezpieczeństwa spowodowany trwającymi działaniami wojennymi i operacjami wojskowymi doprowadził do fal masowych wysiedleń. Bojówki nie tylko zabijają osoby i społeczności postrzegane jako wrogie, ale także rabują ich dobytek, palą domy i inne budynki, przejmują farmy, porywają ludzi i nakładają podatki. Dodatkowo, bardzo często dochodzi do wzajemnej kradzieży bydła między różnymi społecznościami.^[105]

W ostatnich latach odnotowano kolejne kryzysy niezwiązane z bezpieczeństwem. Powodzie w latach 2024 i 2025 zniszczyły domy oraz grunty uprawne. Załamanie zapory Alau doprowadziło do wysiedlenia 400 000 osób jedynie na obszarze Maiduguri. W następstwie katastrof pojawiły się ogniska cholery – do końca 2025 r. zgłoszono ponad 14 000 przypadków w skali kraju, w tym tysiące na obszarze północno-wschodniej części Nigerii, co dodatkowo pogłębiło trwający kryzys humanitarny w regionie.^{[106][107]}

¹⁰¹ Truth Nigeria, 30 Christians Killed in Adamawa as ISWAP Launches Twin Attacks on Nigerian Villages, 29.04.2026, <https://truthnigeria.com/2026/04/30-christians-killed-in-adamawa-as-iswap-launches-twin-attacks-on-nigerian-villages/>

¹⁰² ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Nigeria, Atakowani: Cywile Atakujący: Siły zbrojne, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

¹⁰³ UN OCHA (UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs), Humanitarian Response Plan – Nigeria 2024, <https://www.unocha.org/publications/report/nigeria/nigeria-humanitarian-response-plan-2024>

¹⁰⁴ The New Humanitarian, To deliver a better humanitarian response, we need to fix Nigeria's state dysfunction, 27.04.2026, <https://www.thenewhumanitarian.org/opinion/2026/04/27/deliver-better-humanitarian-response-fix-nigeria-state-dysfunction>

¹⁰⁵ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Nigeria, Atakowani: Cywile, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

¹⁰⁶ Amnesty International, The State of the World's Human Rights; Nigeria 2024, 29.04.2025, <https://www.amnesty.org/en/location/africa/west-and-central-africa/nigeria/report-nigeria/>

¹⁰⁷ The New Humanitarian, To deliver a better humanitarian response, we need to fix Nigeria's state dysfunction, 27.04.2026, <https://www.thenewhumanitarian.org/opinion/2026/04/27/deliver-better-humanitarian-response-fix-nigeria-state-dysfunction>

ZAGROŻENIA DLA CYWILÓW NIEZWIĄZANE Z KONFLIKTEM ZBROJNYM

TERRORYZM

Do zamachów bombowych i eksplozji min-pułapek na drogach dochodzi często w strefach działań nielegalnych grup zbrojnych.

- Dnia 17 kwietnia 2024 r. bojownicy ISWAP podłożyli ładunek wybuchowy, który został zdetonowany przez nadjeżdżający samochód osobowy na drodze Baga (Borno). W wyniku wybuchu 10 osób zginęło a 20 odniosło obrażenia;
- 31 lipca 2024 r. zamachowiec-samobójca (opisany przez ALCED jako prawdopodobnie powiązany z Boko Haram) zabił co najmniej 19 osób w wiosce Kawuri (Borno). 24 innych cywilów zostało rannych;
- 6 stycznia 2025 r. ładunek wybuchowy eksplodował w szkole islamskiej w Kuchibuyi, w okolicach Abudży. Zginęły dwie osoby, a cztery zostały ranne. Zamachowcy pochodzili z prowincji Katsina;
- 25 kwietnia 2025 r. ładunek wybuchowy podłożony przez ISWAP eksplodował zabijając 26 podróżnych w pobliżu Rann (Borno);
- Dnia 31 maja 2025 r. doszło do eksplozji improwizowanego ładunku wybuchowego podłożonego przez Boko Haram / ISWAP, w wyniku którego zginęło 9 osób.^[108]
- W dniu 16 marca 2026 roku na terenie miasta Maiduguri w stanie Borno doszło do trzech domniemanych zamachów samobójczych przeprowadzonych w trzech odrębnych lokalizacjach. Incydenty te miały miejsce w okresie trwającej od roku stabilizacji i względnego spokoju w mieście. W wyniku eksplozji śmierć poniosło co najmniej 27 osób, a 146 zostało rannych.^{[109][110]}

POZAPRAWNE EGZEKUCJE, UPROWADZENIA, POGROMY

Na rozległych terenach Nigerii działają różnego rodzaju bojówki etniczne oraz lokalne grupy samoobrony, które obecnie stanowią główne źródło zagrożenia dla ludności cywilnej. Ataki często przeradzają się także w zamieszki o dużej skali. Niekiedy powód wybuchu przemocy jest błahy, a czasem wynika z zadawnionych nierówności i konkurencji o skromne zasoby. Niekiedy nakładają się na to kulturowe i religijne różnice, wynikające z rywalizacji między chrześcijanami rolnikami i pasterzami muzułmanami. Ataki tego typu mają także bardzo często charakter sensu stricte rabunkowy i przestępczy. Towarzyszą im masowe porwania, często z zamiarem wymuszenia okupu.^[111]

¹⁰⁸ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Nigeria, Atakowani: Cywile, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

¹⁰⁹ France24, Multiple suicide bombers hit Nigeria's Maiduguri city after years of calm, 17.03.2026,

<https://www.france24.com/en/live-news/20260316-multiple-suicide-bombers-hit-nigeria-s-maiduguri-city-after-years-of-calm>

¹¹⁰ BBC News, Suspected suicide attacks kill at least 23 in north-east Nigeria, 17.03.2026, <https://www.bbc.com/news/articles/c4ggnjy9edo>

¹¹¹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Nigeria, Atakowani: Cywile, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

Wydarzenia tego typu o największej skali w ciągu ostatnich dwóch lat to:

- 25 stycznia 2024 r. zamieszki wybuchły w miasteczku Mangu, w stanie Plateau między wspólnotami chrześcijańskimi Mwagaful i muzułmańskimi Fulani. Zginęły co najmniej 43 osoby. Ponadto, spalonych zostało co najmniej 100 domów, a także siedem meczetów i cztery kościoły. Wybuch przemocy spowodowany był prawdopodobnie faktem, iż krowy Fulanów uciekły z zagrody i przedostały się na główną drogę, co rozzłościło Mwagafulów. Interweniowało wojsko i wprowadzono godzinę policyjną w całej okolicy, by przeciwdziałać aktom zemsty i rewanzu;
- 9 maja 2024 r. w stanie Zamfara, etniczne bojówki zabiły niemal 50 osób w różnych wioskach w okolicach miejscowości Anka;
- Dnia 15 lutego 2025 r. pasterze Fulani zaatakowali farmerów w pobliżu Mbadura (Borno). 16 osób zginęło w wyniku tego zdarzenia;
- 21 lutego 2025 r. członkowie bojówki Ijaw zaatakowali farmerów Joruba oraz podpalili ich domy w Madoti (Edo). w wyniku zdarzenia zginęły 22 osoby;
- 8 marca 2025 r. pasterze Fulani zabili 14 rolników Aba Alajido (Ondo).
- 15 marca 2025 r. członkowie bojówki Zamfara porwali 56 osób z wioski Banga (Zamfara), 18 z nich zostało uwolnionych, podczas gdy pozostałych zabito;
- 19 sierpnia 2025 r. bojówka Katsina zaatakowała meczet w Unguwan Mantau (Katsina) zabijając 13 osób w odwecie za wcześniejsze zabójstwo członków tej społeczności. Liczba ofiar zwiększyła się następnie do 34 osób, po tym jak odkryto zwłoki w spalonych domach.^[112]
- W połowie lutego 2026 r. uzbrojeni napastnicy poruszający się na motocyklach dokonali ataków na trzy wsie w północnej Nigerii w jednostce administracyjnej Borgu w stanie Niger, położonej na granicy ze stanami Kwara i Katsina, zabijając co najmniej 46 osób oraz porwijąc kolejne.^[113]
- Również w lutym 2026 r. uzbrojeni napastnicy zabili co najmniej 50 osób oraz uprowadzili kobiety i dzieci podczas nocnego ataku na jedną z wiosek w stanie Zamfara w północno-zachodniej Nigerii.^[114]
- Co najmniej 26 osób zginęło w atakach, do których doszło w pierwszy weekend kwietnia 2026 r. Co najmniej 17 osób zginęło w sobotę 4 kwietnia 2026 r., gdy uzbrojeni mężczyźni zaatakowali społeczność Mbalom w rejonie Gwer West w północno-środkowym stanie Benue w Nigerii. W niedzielę 5 kwietnia w trakcie nabożeństwa wielkanocnego w wiosce Ariko, w stanie Kaduna, strzelcy zabili według armii pięć osób.^[115]

¹¹² ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Nigeria, Atakowani: Cywile, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

¹¹³ Al Jazeera, Death toll in northern Nigeria attack by gunmen rises to 46, says report, 15.02.2026, <https://www.aljazeera.com/news/2026/2/15/gunmen-kill-at-least-32-people-in-northern-nigeria-residents-say>

¹¹⁴ Al Jazeera, Gunmen on motorcycles kill at least 50 in northwest Nigeria: Report, 21.02.2026, <https://www.aljazeera.com/news/2026/2/21/gunmen-on-motorcycles-kill-at-least-50-in-northwest-nigeria-report>

¹¹⁵ City News, Nigerian military and officials say at least 26 killed in 3 weekend attacks on civilians and police, 06.04.2026, <https://halifax.citynews.ca/2026/04/06/nigerian-military-and-officials-say-at-least-26-killed-in-3-weekend-attacks-on-civilians-and-police/>

W Nigerii bardzo często dochodzi także do spontanicznych lokalnych samosądów, które mogą być zemstą za popełnione przestępstwa, takie jak zabójstwa lub kradzieże, ale także mogą być wynikiem podejrzewania ofiar o stosowanie czarów.^[116]

Zdarzają się również przypadki nadużywania przemocy przez siły bezpieczeństwa w trakcie rutynowych działań, skutkujące ofiarami śmiertelnymi.^[117]

PORWANIA

W Nigerii dochodzi do masowych uprowadzeń dokonywanych przez liczne grupy zbrojne oraz niezidentyfikowanych napastników. Tylko w 2024 r. co najmniej 580 cywilów, głównie kobiet i dziewcząt, zostało uprowadzonych na terenie kilku stanów Nigerii. Porwania gwałtownie nasiliły się w północnej Nigerii pod koniec 2025 r. W listopadzie 2025 r. uprowadzono co najmniej 402 osoby – w większości uczniów szkół – zostały porwane na obszarze czterech stanów w regionie północno-centralnym.^[118]

PRZEMOC STOSOWANA W TRAKCIE DEMONSTRACJI I PROTESTÓW

Protesty odbywają się w Nigerii bardzo często i z reguły mają pokojowy charakter. Zdarzają się jednak także przypadki przemocy ze strony sił bezpieczeństwa i protestujących, co niekiedy prowadzi do ofiar śmiertelnych. Do gwałtownych zamieszek z użyciem przemocy może dochodzić w Nigerii przy okazji demonstracji na tle politycznym i podczas strajków. Także protesty grup probiafrańskich w południowo-wschodniej Nigerii mogą przybierać brutalny przebieg.^[119]

Do największego nasilenia protestów w całej Nigerii doszło w sierpniu 2024 r. Masowe protesty młodzieży dotyczyły głównie wysokich kosztów życia, jednak niekiedy manifestowano prorosyjskie nastroje. Manifestacjom towarzyszyły masowe aresztowania.^[120]

Od początku 2023 r. do października 2025 r. w kraju tym odbyło się blisko 2,3 tys. protestów w wyniku których zginęły 52 osoby (w tym 3 cywilów w 2023 r. natomiast 1 w 2025 r.).^[121]

PRZESTĘPCZOŚĆ ZORGANIZOWANA

W Nigerii panuje wysoki stopień zagrożenia przestępczością pospolitą, w tym bardzo ciężkimi przestępstwami, jak porwania dla okupu, napady z bronią, napady bandyckie, gwałty. Zagrożenie nasila się nocą, szczególnie w Lagos i na wielu autostradach oraz głównych trasach prowadzących do większych miast. Normą w tym kraju są legalne i nielegalne posterunki drogowe w centrach miast, na których pobierane są

¹¹⁶ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Nigeria, Atakowani: Cywile, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

¹¹⁷ USDOS (US Department of State), 2023 Country Report on Human Rights Practices: Nigeria, 23.04.2024, <https://www.state.gov/reports/2023-country-reports-on-human-rights-practices/nigeria/>

¹¹⁸ Global Centre for the Responsibility to Protect, Nigeria, 16.03.2026, <https://www.globalr2p.org/countries/nigeria/>

¹¹⁹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Nigeria Pokojowe protesty, Protesty z interwencją, Gwałtowne demonstracje, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

¹²⁰ BBC News, Nigerian president demands end to deadly protests, 04.08.2024, <https://www.bbc.com/news/articles/crgeexzdl4wo>

¹²¹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Nigeria Pokojowe protesty, Protesty z interwencją, Gwałtowne demonstracje, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

opłaty za przejazd. Szczególnie zagrożone przestępczością pospolitą są rejony delt rzek – stany: Bayelsa, Delta, Rivers, Akwa Igbom i Cross River. Zdarzają się tam napady z bronią, porwania, rabunki i inne ataki zbrojne. Duże nasilenie przestępczości ma miejsce na lotnisku w Lagos i w jego okolicach, a także na drogach dojazdowych do innych lotnisk we wszystkich większych miastach.^[122]

W dużych miastach działają gangi i grupy przestępcze, zrzeszone w tajnych bractwach okultystycznych, które zajmują się płatnymi zabójstwami, przemytem i wymuszeniami.^[123] Do najbardziej znanych tego typu struktur należy grupa o nazwie **Black Axe**.^[124] Grupa ta, mająca silną pozycję w Benin City, jest głęboko osadzona w nigeryjskiej polityce i prowadzi działalność zarówno krajową, jak i międzynarodową w zakresie handlu ludźmi, oszustw matrymonialnych oraz innych form oszustw internetowych.^[125]

Działające w Nigerii uzbrojone grupy bandyckie osiągają dochody z legalnych i nielegalnych źródeł, przy czym porwania dla okupu – coraz częściej dotykające nie tylko obszarów wiejskich, ale także miejskich – stanowią kluczowe źródło dochodu dla zróżnicowanych sieci przestępczych. Grupy te są również w coraz większym stopniu zaangażowane w wydobycie złota, zarówno bezpośrednio, jak i – częściej – poprzez nakładanie podatków na społeczności górnicze. Niektóre ugrupowania wykazują cechy struktur mafijnych. Większość z nich działa w południowej Nigerii i uczestniczy w oszustwach internetowych, handlu ludźmi oraz obrocie narkotykami.^[126]

Boko Haram/ISWAP prowadzący działalność głównie w północno-wschodniej Nigerii, kontrolując obszary położone w rejonie jeziora Czad oraz lasu Sambisa, nakłada podatki na lokalnych mieszkańców, dopuszcza się wymuszeń wobec rybaków oraz rolników, eksploatuje zasoby nieodnawialne, a także uczestniczy w handlu bronią, handlu ludźmi, rekrutacji dzieci-żołnierzy itp.^[127]

Luźno powiązane sieci przestępcze funkcjonują również w różnych nielegalnych rynkach, takich jak handel narkotykami, handel bronią, fałszerstwa, wymuszenia oraz eksploatacja zasobów nieodnawialnych.^[128]

Ponadto w Nigerii zjawiskiem powszechnym są nadużycia finansowe w sektorze publicznym i obejmują zarówno wysokich rangą urzędników państwowych, ministrów, jak i kadrę kierowniczą przedsiębiorstw państwowych. Do najczęściej popełnianych przestępstw należą defraudacje oraz oszustwa związane z zamówieniami publicznymi, przy czym środki pochodzące z tych działań są często transferowane na zagraniczne konta w celu obejścia nadzoru regulacyjnego. Głośne sprawy ujawniły współdziałanie urzędników państwowych w procederze prania pieniędzy za granicą.^[129]

¹²² FCDO (UK Foreign, Commonwealth and Development Office (formerly FCO)), Nigeria Travel Advice, 01.04.2026, <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/nigeria>

¹²³ Global Crime Index, Nigeria 2023, <https://ocindex.net/country/nigeria>

¹²⁴ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), Nigeria, Black Axe, Unidentified Cult Groups, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

¹²⁵ The Organized Crime Index, Nigeria, <https://ocindex.net/country/nigeria>

¹²⁶ The Organized Crime Index, Nigeria, <https://ocindex.net/country/nigeria>

¹²⁷ The Organized Crime Index, Nigeria, <https://ocindex.net/country/nigeria>

¹²⁸ The Organized Crime Index, Nigeria, <https://ocindex.net/country/nigeria>

¹²⁹ The Organized Crime Index, Nigeria, <https://ocindex.net/country/nigeria>

Korupcja w organach ścigania stanowi istotny czynnik sprzyjający rozwojowi przestępczości zorganizowanej, ponieważ część funkcjonariuszy ignoruje działalność przestępczą lub wręcz bezpośrednio w niej uczestniczy. Doniesienia medialne wskazują na zaangażowanie funkcjonariuszy policji oraz służby więziennej w handel narkotykami. Udział aktorów państwowych w przestępczości zorganizowanej w dalszym ciągu podważa jakość rządzenia i sprzyja utrwalaniu się struktur przestępczych w Nigerii.^[130]

PRAWNE I PRAKTYCZNE ASPEKTY DOTYCZĄCE ZMIANY MIEJSCA POBYTU

PRZEPISY REGULUJĄCE SWOBODĘ PRZEMIESZCZANIA SIĘ

Konstytucja i ustawodawstwo Nigerii zapewnia wolność przemieszczania się w obrębie kraju i jest ona z reguły respektowana w praktyce. Jednakże na terenach ogarniętych rebelią Boko Haram/ISWAP mieszkańcy mogą napotykać na drogach punkty kontrolne, na których są poddawani przeszukaniom, lub podejmowane są inne środki ostrożności.^[131]

Według prawa federalnego, ludność migrująca jest uprawniona do korzystania z publicznych usług, takich jak służba zdrowia i edukacja, może też brać udział w wyborach. Jednak niekiedy normy społeczne mogą sprawiać, że dostęp do tych praw jest w niektórych regionach kraju w praktyce ograniczony (zwłaszcza, jeśli na różnice etniczne nakładają się różnice religijne). Poza wieloetnicznymi miastami, jak Lagos i Abudża, ludność napływowa (migrująca z innych stanów) może napotykać pewne restrykcje w niektórych dziedzinach życia, a natężenie tych restrykcji może różnić się w zależności od stanu. Dotyczy to zwłaszcza dostępu do zatrudnienia w lokalnych instytucjach publicznych oraz ograniczeń w nabywaniu nieruchomości. W założeniu ma to chronić mniejsze grupy etniczne przed dominacją ze strony większych plemion, jak np. Hausa, Joruba czy Igbo.^[132]

MIGRACJE WEWNĘTRZNE

Ludność Nigerii migruje przeważnie z terenów wiejskich na tereny miejskie, z czego najwięcej osób osiedla się w Lagos i Abudży. Nigeryjczycy dość swobodnie przemieszczają się po terytorium kraju, poszukując szans na wyrwanie się z ubóstwa. Szukają możliwości zatrudnienia w dziedzinach związanych z nowymi technologiami, jak telekomunikacja, budownictwo, handel i rzemiosło. Wewnętrzne migracje ludności dotyczą głównie danego regionu, ponieważ trudniej jest się osiedlić w miejscu bardziej oddalonym, nie mając tam rodziny, znajomych i nie znając lokalnego dialektu, a także wyznając odmienną religię. Dotyczy to zwłaszcza migracji z/na północy. Najchętniej wybieranym celem migracji jest Lagos, które liczy sobie około 20 mln mieszkańców. Grupą dominującą są Joruba, ale zamieszkują tam

¹³⁰ The Organized Crime Index, Nigeria, <https://ocindex.net/country/nigeria>

¹³¹ USDOS (US Department of State), 2023 Country Report on Human Rights Practices: Nigeria, 23.04.2024, <https://www.state.gov/reports/2023-country-reports-on-human-rights-practices/nigeria/>

¹³² DFAT (Australian Government - Department of Foreign Affairs and Trade), Nigeria – country information report, 12.2020, <https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/dfat-country-information-report-nigeria-3-december-2020.pdf>

przedstawiciele ponad 250 grup etnicznych, w tym Hausa, Igbo i Fulani. Około 60% ludności Lagos zamieszkuje slumsy otaczające miasto, często bez dostępu do dróg, czystej wody, elektryczności czy kanalizacji.^[133]

Specyficzny charakter posiadają migracje ludności Fulani. Migracje te wynikają z trudnej sytuacji na północy kraju, procesu pustoszenia, zmiany kultury rolnej i innych czynników. W efekcie pasterze Fulani migrują w poszukiwaniu nowych pastwisk na obszary środkowej Nigerii. Dodatkowo, migracje pasterzy mają charakter dość masowy, co prowadzi do licznych konfliktów z ludnością osiadłą, wybuchów przemocy na poziomie lokalnym.^[134]

WEWNĘTRZNI UCHODźCY

Według danych z marca 2026 r. w Nigerii odnotowano ponad 3,7 miliona osób wewnątrznie przesiedlonych (IDP), najwięcej w stanie Borno (1,7 mln) i Benue (464 tys.). Przyczyną większości wysiedleń jest zła sytuacja bezpieczeństwa.^[135] W Nigerii powodem przesiedleń mogą być także klęski żywiołowe. Powodzie, do których doszło w 2024 r. w 33 stanach spowodowały śmierć ponad 300 osób i wysiedliły dziesiątki tysięcy.^[136]

Warunki życia w głównych osiedlach osób dla wewnątrznie przesiedlonych pozostają oceniane jako bardzo słabe. Prowizoryczne konstrukcje zapewniają jedynie minimalną ochronę, szczególnie w okresach niekorzystnych warunków pogodowych. Otwarte systemy kanalizacyjne generują stałe zagrożenia dla zdrowia publicznego, a dostęp do bezpiecznych źródeł wody, urządzeń sanitarnych i infrastruktury higienicznej (WASH) jest krytycznie niewystarczający. Przewlekłe niedobory żywności należą do najbardziej dotkliwych problemów, podobnie jak poważnie ograniczona dostępność opieki zdrowotnej.^[137]

Bank Światowy zatwierdził 7 sierpnia 2025 r. finansowanie w wysokości 300 mln USD na realizację projektu Solutions for the Internally Displaced and Host Communities Project (SOLID). Inicjatywa ta ma na celu poprawę dostępu do podstawowych usług oraz zwiększenie możliwości ekonomicznych dla osób wewnątrznie przesiedlonych (IDPs) oraz społeczności przyjmujących w wybranych jednostkach samorządu lokalnego (LGAs) w północnej Nigerii. Poprzez zastosowanie zintegrowanej strategii rozwojowej projekt SOLID dąży do wspierania zarówno osób przesiedlonych, jak i społeczności gospodarzy w osiągnięciu większej samowystarczalności oraz odporności, zgodnie z długoterminowymi celami rozwojowymi Nigerii. Inicjatywa ma zapewnić pomoc społecznościom w obszarach, do których napłynęła ludność przesiedlona. Wzrost liczby mieszkańców doprowadził do ograniczonego dostępu do usług oraz zwiększonej podatności na klęski żywiołowe, takie jak powodzie. Jednostki samorządu lokalnego nie są w stanie w pełni sprostać tym wyzwaniom ani zaspokoić potrzeb zarówno mieszkańców, jak i osób przesiedlonych. W konsekwencji

¹³³ DFAT (Australian Government - Department of Foreign Affairs and Trade), Nigeria – country information report, 12.2020, <https://www.dfat.gov.au/sites/default/files/dfat-country-information-report-nigeria-3-december-2020.pdf>

¹³⁴ International Crisis Group, Herders against Farmers: Nigeria's Expanding Deadly Conflict, 19.09.2017, Africa Report N°252, <http://www.refworld.org/docid/59c21a454.html>

¹³⁵ UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), Nigeria; Forcibly Displaced Populations; 1 March 2026, 03.2026, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/121506>

¹³⁶ Amnesty International, The State of the World's Human Rights; Nigeria 2024, 29.04.2025, <https://www.amnesty.org/en/location/africa/west-and-central-africa/nigeria/report-nigeria/>

¹³⁷ Casade.org, Nigeria's Internally Displaced Persons Crisis: A Formal Analysis, 09.04.2026, <https://casade.org/development-security/nigerias-internally-displaced-persons-crisis-a-formal-analysis/>

dochodzi do konkurencji o ograniczone zasoby oraz do zmniejszenia dostępności możliwości zarobkowych dla wszystkich grup.^[138]

UCHODźCY W KRAJACH SĄSIEDNICH

Według danych z marca 2026 r. aktualnie w krajach sąsiednich mieszka ponad 400 tys. uchodźców z Nigerii. Wielu z nich szukało azylu w sąsiednich krajach, takich jak Niger, Kamerun i Czad.^[139]

PODSUMOWANIE

Nigeria jest republiką federalną, z prezydentem wybieranym w wyborach powszechnych.

Nigeria jest krajem, w którym jest orzekana kara śmierci. W 2024 r. nie odnotowano jednak żadnej egzekucji.

Aktualnie Nigeria nie jest zaangażowana w międzynarodowy konflikt zbrojny, jednak lokalnie boryka się z wieloma wewnętrznymi konfliktami zbrojnymi o zróżnicowanym podłożu i natężeniu.

Aktywny konflikt toczy się w całym północnym pasie, gdzie działają różnorodne ugrupowania zbrojne, często powiązane z Państwem Islamskim. Najbardziej zagrożona jest ludność w stanach Borno, Katsina, Zamfara, Benue, Kaduna, Niger i Plateau. Sytuacja bezpieczeństwa ludności jest ciężka i zdarzają się tam ataki, powodujące masowe zgony. W północnych regionach kraju istnieje powszechne zagrożenie życia cywilów. Panuje tam także bardzo trudna sytuacja humanitarna, spowodowana dużą ilością uchodźców wewnętrznych.

Na obszarach centralnych największym problemem są spory między zamieszkującymi ten teren wspólnotami etnicznymi i religijnymi. Gwałtowne wybuchy przemocy przeradzają się często w masakry o dużej skali, jednak nie przekształcają się w regularny konflikt zbrojny.

Na terenach zamieszkałych przez grupę etniczną Igbo tli się konflikt z secesjonistyczną partyzantką, ale militarna skala jej działań nie jest duża. Narzuca ona jednak na ludność cywilną duże ograniczenia w postaci przymusowych strajków, co utrudnia aktywność gospodarczą w regionie, ale nie powoduje powszechnego zagrożenia życia dla cywilów.

Na pozostałych obszarach kraju, w tym w szczególności na południu i w dużych miastach sytuacja jest stabilna. Problemem pozostaje wysoki poziom przestępczości, ale nie występuje powszechne zagrożenie życia cywilów.

¹³⁸ World Bank Group, Nigeria to Strengthen Resilience for 7.4 million Persons affected by Displacement, 08.08.2025, <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2025/08/08/nigeria-to-strengthen-resilience-for-7-4-million-persons-affected-by-displacement>

¹³⁹ UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), Nigeria; Forcibly Displaced Populations; 1 March 2026, 03.2026, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/121506>

Z powodu konfliktów oraz braku bezpieczeństwa w Nigerii dochodzi do wewnętrznych przesiedleń. Uchodźcy najczęściej pozostają w obozach w regionach swojego stałego zamieszkania.

ZASTRZEŻENIE

Niniejsze opracowanie tematyczne zostało przygotowane przez Wydział Informacji o Krajach Pochodzenia Urzędu do Spraw Cudzoziemców na potrzeby prowadzenia postępowań w sprawach o udzielenie ochrony międzynarodowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Opracowanie na temat sytuacji bezpieczeństwa może być pomocne w szczególności w sprawach rozpatrywanych w oparciu o **art. 15 pkt. 3 oraz art. 18 pkt. 1. Ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP z dn. 13 czerwca 2003 z późn. zmianami.**

Treść opracowania nie przesądza jednak o wyniku decyzji w indywidualnym postępowaniu administracyjnym, gdyż zawsze brana jest pod uwagę całość zgromadzonego materiału dowodowego i indywidualny charakter sprawy.

Informacje zamieszczone w niniejszym opracowaniu pochodzą w większości z publicznie dostępnych źródeł. Zostały one zebrane i opracowane przy zachowaniu zasady neutralności i obiektywizmu, a także z dołożeniem najwyższej staranności – tak, by odzwierciedlały aktualny w chwili publikacji opracowania stan wiedzy na prezentowany temat, a także pochodziły z różnych źródeł.

Terminologia użyta w niniejszym opracowaniu nie jest terminologią prawniczą. Określenia takie jak „prześladowanie”, „dyskryminacja”, „konflikt” itp. używane mogą być, za materiałami źródłowymi, w znaczeniu potocznym i nie są tożsame z definicjami podanymi w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Niniejsze opracowanie zawiera wyłącznie informacje, poglądy i opinie prezentowane przez autorów materiałów źródłowych. Oświadczenia i oceny zawarte w niniejszym opracowaniu nie są i nie mogą być uważane za oświadczenia i oceny własne Urzędu do Spraw Cudzoziemców. Niniejsze opracowanie nie jest także i nie może być uważane za jakąkolwiek deklarację polityczną polskich władz.

Urząd do Spraw Cudzoziemców nie ponosi odpowiedzialności prawnej za publikowane w opracowaniu treści ani nie jest zobowiązany do publikacji jego aktualizacji, a także nie ponosi odpowiedzialności za sposób wykorzystania udostępnionych informacji.

Informujemy, że autorskie prawa majątkowe do niniejszego opracowania, w tym prawo do jego rozpowszechniania i publicznego udostępniania w Internecie, przysługują wyłącznie Urzędowi do Spraw Cudzoziemców (adres: ul. Koszykowa 16, 00-564 Warszawa; NIP: 5262548316; REGON: 017315012).

BIBLIOGRAFIA

1. ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Nigeria, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>
2. Al Jazeera, US bombs target ISIL in Nigeria: What's really going on?, 26.12.2026, <https://www.aljazeera.com/news/2025/12/26/us-bombs-target-isil-in-nigeria-whats-really-going-on>
3. Al Jazeera, Dozens feared dead in air strike on village in northeastern Nigeria, 12.04.2026, <https://www.aljazeera.com/news/2026/4/12/dozens-feared-dead-in-air-strike-on-village-in-northeastern-nigeria>
4. Amnesty International, Death Sentences and Executions 2024 [ACT 50/8976/2025], 04.2025, <https://www.amnesty.org/en/wp-content/uploads/2025/04/ACT5089762025ENGLISH.pdf>,
5. Amnesty International, Death Sentences and Executions 2023, 29.05.2024, <https://www.amnesty.org/en/documents/act50/7952/2024/en/>
6. Amnesty International, The State of the World's Human Rights; Nigeria 2024, 29.04.2025, <https://www.amnesty.org/en/location/africa/west-and-central-africa/nigeria/report-nigeria/>
7. Bankier.pl, USA uderzają w ISIS w Nigerii. Trump: Śmiertelny atak na terrorystyczną hołotę, <https://www.bankier.pl/wiadomosc/USA-uderzaja-w-ISIS-w-Nigerii-Trump-Smiertelny-atak-na-terrorystyczna-holote-9060884.html>
8. BBC News, Suspected suicide attacks kill at least 23 in north-east Nigeria, 17.03.2026, <https://www.bbc.com/news/articles/c4gqjny9edo>
9. BBC News, Nigeria Air Force orders investigation after dozens killed in airstrike, 13.04.2026, <https://www.bbc.com/news/articles/cqk021z3eipo>
10. BBC News, Dozens of Muslims 'massacred' in Nigeria for refusing to join jihadists, says governor, 05.02.2026, <https://www.bbc.com/news/articles/ckgvllk3lx9o>
11. BBC News, Abubakar Shekau: Nigeria's Boko Haram leader is dead, say rival militants, 07.06.2021, <https://www.bbc.com/news/world-africa-57378493>
12. BBC News, Abuja kidnapped sisters: Nigeria defence minister hits out at crowdfunding for ransoms, 18.01.2024, https://www.bbc.com/news/world-africa-68019139?at_medium=RSS&at_campaign=KARANGA
13. BBC News, Biafra quest fuels Nigeria conflict: Too scared to marry and bury bodies, 09.01.2023, https://www.bbc.com/news/world-africa-64110852?at_medium=RSS&at_campaign=KARANGA
14. BBC News, Nigerian president demands end to deadly protests, 04.08.2024, <https://www.bbc.com/news/articles/crgeexzdl4wo>
15. BBC News, Nigerians hit with 24-hour curfews amid protests, 02.08.2024, <https://www.bbc.com/news/articles/cxr2r5qrn52o>

16. Center for Civilians in Conflict, To Defend or Harm?: Community Militias in Borno State, Nigeria, 12.2019, <https://civiliansinconflict.org/publications/research/to-defend-or-harm/>
17. CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Nigeria, Archive, 2025, <https://worldfactbookarchive.org/archive/2025/NG>
18. City News, Nigerian military and officials say at least 26 killed in 3 weekend attacks on civilians and police, 06.04.2026, <https://halifax.citynews.ca/2026/04/06/nigerian-military-and-officials-say-at-least-26-killed-in-3-weekend-attacks-on-civilians-and-police/>
19. CSIS (Centre for Strategic & International Studies), Why Did the United States Conduct Strikes in Nigeria?, 26.12.2025, <https://www.csis.org/analysis/why-did-united-states-conduct-strikes-nigeria>
20. CSW (Christian Solidarity Worldwide), Death toll continues to rise in attacks on Plateau State communities, 29.12.2023, <https://www.csw.org.uk/2023/12/29/press/6138/article.htm>
21. Daily Trust, Navy launches special operation against crimes on Lagos, Ogun waters, 09.11.2023, <https://dailytrust.com/navy-launches-special-operation-against-crimes-on-lagos-ogun-waters/>
22. DW, Nigeria: Curfew in Jos area after attack near university, 30.03.2026, <https://www.dw.com/en/nigeria-curfew-in-jos-area-after-attack-near-university/a-76598006>
23. FCDO (UK Foreign, Commonwealth and Development Office (formerly FCO)), Nigeria Travel Advice, 01.04.2026, <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/nigeria>
24. France24, Multiple suicide bombers hit Nigeria's Maiduguri city after years of calm, 17.03.2026, <https://www.france24.com/en/live-news/20260316-multiple-suicide-bombers-hit-nigeria-s-maiduguri-city-after-years-of-calm>
25. Global Crime index, Nigeria 2023, <https://ocindex.net/country/nigeria>
26. Global Centre for the Responsibility to Protect, Nigeria, 16.03.2026, <https://www.globalr2p.org/countries/nigeria/>
27. IDMC (Internal Displacement Monitoring Centre (formerly Global IDP Project)), GRID 2025; Global Report on Internal Displacement, 2025, <https://api.internal-displacement.org/sites/default/files/publications/documents/idmc-grid-2025-global-report-on-internal-displacement.pdf>
28. International Crisis Group, After Shekau: Confronting Jihadists in Nigeria's North East, 29.03.2022, <https://www.crisisgroup.org/africa/west-africa/nigeria/after-shekau-confronting-jihadists-nigerias-north-east>
29. International Crisis Group, Beyond Vigilantism: Towards Lasting Security Solutions, 11.05.2022, <https://www.crisisgroup.org/africa/west-africa/nigeria/beyond-vigilantism-towards-lasting-security-solutions>
30. International Crisis Group, Herders against Farmers: Nigeria's Expanding Deadly Conflict, 19.09.2017, Africa Report N°252, <http://www.refworld.org/docid/59c21a454.html>

31. International Crisis Group, Fighting among Boko Haram Splinters Rages On, 30.05.2023, <https://www.crisisgroup.org/africa/west-africa/nigeria/fighting-among-boko-haram-splinters-rages>
32. IOM (International Organization for Migration), IDP Atlas, 02.2025, https://dtm.iom.int/sites/g/files/tmzbd11461/files/reports/Nigeria%20-%20IDP%20ATLAS%20-%20NWNWC%20R16%20February%202025_.pdf?iframe=true
33. Nigerian Embassy in Rome, Nigeria's Ethnic Diversity and Population Composition, <https://nigerianrome.org/about-nigeria/>
34. PM News, Nigerian army launches special operation to tackle banditry, 19.09.2023, <https://pmnewsnigeria.com/2023/09/19/nigerian-army-launches-special-operation-to-tackle-banditry/>
35. Premium Times, Successes, challenges of military operations across Nigeria in 2023, 21.12.2023, <https://www.premiumtimesng.com/health/health-features/653059-successes-challenges-of-military-operations-across-nigeria-in-2023.html>
36. Presidential Villa State House, The Leadership, <https://statehouse.gov.ng/people/>
37. Pulse, Bloodshed in Jos: Gunmen kill several in Plateau, government imposes Curfew as 'Christian massacre' claims Trend Online, <https://www.pulse.ng/story/jos-north-attack-curfew-2026033007043751557>
38. Serwis Rzeczypospolitej Polskiej, Nigeria, 18.05.2022, <https://www.gov.pl/web/nigeria/ie>
39. The Cable, Army chief launches operation to curb killings in Plateau, 22.07.2023, <https://www.thecable.ng/army-chief-launches-operation-to-curb-killings-in-plateau>
40. The Cable, NCoS: Death row prisoners increased by 98 in six months | Some inmates awaiting trial for six years, 13.03.2025, <https://www.thecable.ng/ncos-death-row-prisoners-increased-by-98-in-six-months-some-inmates-awaiting-trial-for-six-years>
41. The Guardian, 3,500 Nigerians await execution as stakeholders call for end to death penalty, 11.10.2025, <https://guardian.ng/news/nigeria/metro/3500-nigerians-await-execution-as-stakeholders-call-for-end-to-death-penalty/>
42. The Guardian, Nigerian Army officially ends Operation Python Dance II, 16.10.2017, <https://guardian.ng/news/nigerian-army-officially-ends-operation-python-dance-ii/>
43. The Guardian, What are the Three Ethnic Groups in Nigeria?, 30.03.2026, <https://guardian.ng/nigerian/what-are-the-three-ethnic-groups-in-nigeria/>
44. The New Humanitarian, To deliver a better humanitarian response, we need to fix Nigeria's state dysfunction, 27.04.2026, <https://www.thenewhumanitarian.org/opinion/2026/04/27/deliver-better-humanitarian-response-fix-nigeria-state-dysfunction>
45. The Organized Crime Index, Nigeria, <https://ocindex.net/country/nigeria>
46. The Sight News, Operation Python Dance II Not Targeted At IPOB- Army, 08.09.2017, <http://thesightnews.com/2017/09/08/operation-python-dance-ii-not-targeted-at-ipob-army/>

47. TRAC, Islamic State West Africa (ISWA / ISWAP), <https://www.trackingterrorism.org/group/islamic-state-west-africa-iswa-iswap>
48. UNHCR (United Nations High Commissioner for Refugees), Nigeria: Operational Update [January - March 2025], <https://www.unhcr.org/media/nigeria-operational-update-january-march-2025>
49. UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), Nigerian refugees in Chad, Cameroon and Niger, 30.04.2025, <https://data.unhcr.org/en/situations/nigeriasituation>
50. UN OCHA (UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs), Humanitarian Response Plan – Nigeria 2023, <https://humanitarianaction.info/plan/1110>
51. UN OCHA (UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs), Humanitarian Response Plan – Nigeria 2024, <https://www.unocha.org/publications/report/nigeria/nigeria-humanitarian-response-plan-2024>
52. USDOS (US Department of State), 2023 Report on International Religious Freedom: Nigeria, 26.06.2024, <https://www.state.gov/reports/2023-report-on-international-religious-freedom/nigeria/>
53. United States Africa Command, U.S. Africa Command Conducts Strike against ISIS in Nigeria, 25.12.2026, <https://www.africom.mil/pressrelease/36158/us-africa-command-conducts-strike-against-isis-in-nigeria>
54. US News, U.S.-Backed Airstrikes in Nigeria Hit Two ISIS-Linked Camps, Government Says, 27.12.2025, <https://www.usnews.com/news/world/articles/2025-12-27/u-s-backed-airstrikes-in-nigeria-hit-two-isis-linked-camps-government-says>
55. Vanguard, Nigerian Army rename Operation Python Dance to Operation Dance for Peace, 16.10.2019, <https://www.vanguardngr.com/2019/10/army-renames-operation-python-dance-2/>
56. Wikipedia, Nigeria, administrative divisions, (CC BY-SA 3.0), https://en.wikipedia.org/wiki/East_Central_State//media/File:Nigeria_administrative_divisions_-_de_-_colored.svg
57. Wikipedia, Subdivisions of Nigeria, https://en.wikipedia.org/wiki/Subdivisions_of_Nigeria
58. Wordometer, Nigeria Population (LIVE), <https://www.worldometers.info/world-population/nigeria-population/>
59. World Atlas, Largest Ethnic Groups In Nigeria, <https://www.worldatlas.com/articles/largest-ethnic-groups-in-nigeria.html>
60. World Bank Group, Nigeria to Strengthen Resilience for 7.4 million Persons affected by Displacement, 08.08.2025, <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2025/08/08/nigeria-to-strengthen-resilience-for-7-4-million-persons-affected-by-displacement>